

Gebruikelijk loon bij de coöperatie

23 augustus 2010

De gebruikelijkloonregeling geldt ook voor bestuurders met een aanmerkelijk belang in een coöperatie. De wetgever heeft de aanmerkelijkbelangregeling per 1 januari 2001 verruimd en die ook op coöperaties van toepassing verklaard, en als gevolg daarvan geldt de gebruikelijkloonregeling sindsdien ook voor deze bedrijfsvorm. Deze reparatiewetgeving is doorgevoerd om oneigenlijk gebruik van de coöperatie tegen te gaan. Dat antimisbruik-karakter heeft niet tot gevolg – zo heeft de Hoge Raad recent beslist – dat de werking van deze wetgeving beperkt is tot situaties waarin zich dat oneigenlijk gebruik daadwerkelijk voordoet.

Jan Broers dreef zijn onderneming al jarenlang in de vorm van een coöperatie. Broers had de coöperatie in 1996 samen met zijn echtgenote opgericht. Hij was enig bestuurder, en kon krachtens zijn lidmaatschapsrecht alle stemmen in de algemene vergadering van de coöperatie uitbrengen. Broers ontving als bestuurder van de coöperatie over 2002 een salaris van € 24.596. De inspecteur corrigeerde dat: hij verhoogde het salaris, met toepassing van de gebruikelijkloonregeling, tot het wettelijk minimumbedrag (voor 2002) van € 38.118.

Dat leidde tot een procedure.

Broers stelde dat de gebruikelijkloonregeling in zijn situatie niet van toepassing was. De wetgever heeft die regeling, met de verruiming van de aanmerkelijkbelangwetgeving per 1 januari 2001, weliswaar ook op coöperaties van toepassing verklaard, maar dat is enkel en alleen gebeurd om oneigenlijk gebruik van de rechtsvorm coöperatie te voorkomen. Volgens de wetgever is dat oneigenlijk gebruik aan de orde als 'de coöperatie niet ten doel heeft om in bepaalde stoffelijke behoeften van haar leden te voorzien krachtens overeenkomsten met hen gesloten in het bedrijf dat zij te dien einde te hunnen behoeve uitoefent of doet uitoefenen'. En daarvan was in zijn situatie geen sprake.

Rechtbank en Hof Arnhem beslisten dat de inspecteur de gebruikelijkloonregeling terecht had toegepast. In cassatie handhaafde de Hoge Raad die beslissing. De wetgever heeft de gebruikelijkloonregeling van toepassing verklaard op leden van coöperaties om een oneigenlijk gebruik van deze rechtsvorm te voorkomen, maar dat betekent niet – zo besliste de Hoge Raad – dat de werking van deze wetgeving beperkt moet blijven tot situaties waarin dat oneigenlijk gebruik zich daadwerkelijk voordoet. De wettekst en de wetsgeschiedenis bieden geen steun voor een dergelijk beperkte toepassing.

Commentaar

Belanghebbende verdedigde een opmerkelijk standpunt: antimisbruikwetgeving is slechts van toepassing als het te bestrijden misbruik of oneigenlijk gebruik zich ook feitelijk voordoet. De belastingrechter gaat daar niet in mee, en dat was te verwachten. Toch is het jammer dat de rechter deze kans niet benut om de wetgever duidelijk te maken dat reparatiewetgeving ter voorkoming van oneigenlijk gebruik van bestaande regelingen, slechts een zeer beperkte reikwijdte mag hebben.